

BOSHLANG‘ICH SINIF O‘QITUVCHILARI FAOLIYATINI RIVOJLANTIRISHDA AKMEOLOGIK YONDASHUVNING O‘RNI VA RO‘LI

Boynazarova Nilufar Tilovmurot qizi

Termiz davlat pedagogika institute Boshlang‘ich ta‘lim kafedrası o‘qituvchisi

boynazarovanilufar71@gmail.com

+998991789735

Annotatsiya; Ushbu maqolada boshlang‘ich sinf o‘qituvchilari faoliyatini takomillashtirishda akmeologik yondashuvning ahamiyati yoritilgan. Akmeologik yondashuv o‘qituvchining shaxsiy va kasbiy kamolotini ta‘minlash, uning ijodiy salohiyatini ochish hamda professional kompetensiyasini rivojlantirishga xizmat qiladi. Maqolada o‘qituvchining o‘z-o‘zini anglash, o‘z ustida ishlash, kasbiy refleksiya va motivatsiyani shakllantirish jarayonida akmeologik tamoyillarning roli tahlil qilingan. Shuningdek, zamonaviy ta‘lim tizimida akmeologik yondashuv asosida o‘qituvchilarning kasbiy mahoratini oshirish yo‘llari va metodlari haqida fikr yuritiladi.

Kalit so‘zlar: Akmeologiya, akmeologik yondashuv, boshlang‘ich ta‘lim, o‘qituvchi faoliyati, kasbiy kompetensiya, shaxsiy rivojlanish, professional mahorat.

Аннотация; В статье рассматривается значение акмеологического подхода в совершенствовании деятельности учителей начальной школы. Акмеологический подход способствует личностному и профессиональному развитию учителя, раскрытию его творческого потенциала и развитию профессиональной компетентности. В статье анализируется роль акмеологических принципов в процессе самосознания, самосовершенствования, профессиональной рефлексии и мотивации учителя. Также рассматриваются пути и методы повышения профессионального мастерства учителей на основе акмеологического подхода в современной системе образования.

Ключевые слова: акмеология, акмеологический подход, начальное образование, деятельность учителя, профессиональная компетентность, личностное развитие, профессиональные навыки.

Abstract; This article highlights the importance of the acmeological approach in improving the activities of primary school teachers. The acmeological approach serves

to ensure the personal and professional development of the teacher, to reveal his creative potential and to develop his professional competence. The article analyzes the role of acmeological principles in the process of self-awareness, self-improvement, professional reflection and motivation of the teacher. It also discusses the ways and methods of improving the professional skills of teachers based on the acmeological approach in the modern education system.

Keywords: Acmeology, acmeological approach, primary education, teacher's activity, professional competence, personal development, professional skills.

Zamonaviy ta'lim tizimida o'qituvchilarning roli nafaqat bilim berish, balki o'quvchilarning kreativ salohiyatini rivojlantirishda ham muhim ahamiyatga ega. Akmeologiya, ya'ni insonning eng yuqori darajadagi rivojlanishi va o'zini o'zi amalga oshirish jarayoni, o'qituvchilarning kreativ salohiyatini oshirishda muhim pozitsiyani egallaydi. Ushbu maqolada akmeologik pozitsiyaning bo'lajak o'qituvchilarda kreativ salohiyatni rivojlantirishdagi o'rni va ahamiyati ko'rib chiqiladi. Akmeologik pozitsiya — bu shaxsning o'z imkoniyatlarini to'liq amalga oshirish, o'z maqsadlariga erishish va o'zini o'zi rivojlantirish jarayonidir. Bu pozitsiya shaxsning o'ziga xos xususiyatlari, qobiliyatlari va ijtimoiy muhit bilan bog'liq. O'qituvchil ar uchun akmeologik pozitsiya, o'z navbatida, o'quvchilarning kreativ salohiyatini rivojlantirishda muhim ahamiyatga ega. Akmeologiya o'qituvchilarga muammolarni ijodiy tarzda hal qilishni o'rgatadi, bu esa ta'lim jarayonida samaradorlikni oshiradi. O'qituvchilar akmeologik yondashuvlar orqali o'z karyeralarini rivojlantirish va yangi imkoniyatlarni ochish imkoniyatiga ega bo'lishadi. O'qituvchilar o'z tajribalarini oshirish va yangi metodlarni o'rganish orqali professional o'sish imkoniyatlarini kengaytiradilar. Akmeologiya o'qituvchilar o'rtasida o'zaro muloqot va hamkorlikni rivojlantirishga yordam beradi, bu esa ijodiy fikrlashni rag'batlantiradi. O'qituvchilar o'zaro tajriba almashish orqali yangi g'oyalarni ishlab chiqish va o'z bilimlarini kengaytirish imkoniyatiga ega bo'lishadi. Akmeologiya o'qituvchilarga o'z-o'zini rag'batlantirish va yangi maqsadlar qo'yish imkoniyatini beradi. O'qituvchilar o'z ishlariga qiziqish va motivatsiyani oshirish orqali ta'lim jarayonini yanada qiziqarli va samarali qilishlari mumkin. O'qituvchilar akmeologik yondashuvlar orqali ta'lim sifatini oshirish uchun innovatsion metodlarni qo'llash imkoniyatiga ega bo'lishadi. O'qituvchilar o'z bilim va ko'nikmalarini rivojlantirish orqali talabalar bilan samarali ishlash imkoniyatini oshiradilar. Akmeologiya o'qituvchilarga shaxsiy va professional rivojlanish, ijodiy fikrlashni rivojlantirish, o'zaro muloqot va hamkorlikni oshirish, motivatsiya va ta'lim sifatini yaxshilashda muhim foydalar keltiradi. Ushbu yondashuv o'qituvchilarning o'z salohiyatlarini to'liq amalga oshirishlariga yordam beradi va ta'lim jarayonini yanada

samarali va qiziqarli qiladi. [1] Akmeologiya ta'lim jarayonini bir qator usullar va yondashuvlar orqali yaxshilaydi. Akmeologiya o'qituvchilarga va talabalar uchun o'z bilim va ko'nikmalarini baholash imkoniyatini beradi, bu esa o'zgarishlar va rivojlanish uchun zarur bo'lgan ma'lumotlarni taqdim etadi. Akmeologiya ta'lim jarayonida ijodiy fikrlashni rag'batlantiradi, bu esa o'qituvchilar va talabalar o'rtasida yangi g'oyalar va metodlarni ishlab chiqishga yordam beradi. O'qituvchilar va talabalar muammolarni ijodiy tarzda hal qilishni o'rganadilar, bu esa ta'lim jarayonini yanada qiziqarli va samarali qiladi. Akmeologiya o'qituvchilar va talabalar o'rtasida o'zaro muloqot va hamkorlikni rivojlantirishga yordam beradi, bu esa ta'lim jarayonida jamoaviy ishlarni kuchaytiradi. O'qituvchilar va talabalar o'zaro tajriba almashish orqali yangi g'oyalarni ishlab chiqish va o'z bilimlarini kengaytirish imkoniyatiga ega bo'lishadi. Akmeologiya o'qituvchilarga va talabalar uchun o'z-o'zini rag'batlantirish va yangi maqsadlar qo'yish imkoniyatini beradi, bu esa ta'lim jarayonida motivatsiyani oshiradi. O'qituvchilar o'z ishlariga qiziqish va motivatsiyani oshirish orqali ta'lim jarayonini yanada qiziqarli va samarali qilishlari mumkin. Akmeologiya ta'lim sifatini oshirish uchun innovatsion metodlarni qo'llash imkoniyatini beradi, bu esa o'qituvchilarning darslarini yanada samarali qiladi. O'qituvchilar o'z bilim va ko'nikmalarini rivojlantirish orqali talabalar bilan samarali ishlash imkoniyatini oshiradilar. Akmeologiya o'qituvchilarning professional rivojlanishiga yordam beradi, bu esa ularning ta'lim jarayonida samaradorligini oshiradi. O'qituvchilar o'z tajribalarini oshirish va yangi metodlarni o'rganish orqali ta'lim jarayonini yaxshilash imkoniyatiga ega bo'lishadi. Akmeologiya ta'lim jarayonini yaxshilashda shaxsiy rivojlanish, ijodiy fikrlashni rag'batlantirish, o'zaro muloqot va hamkorlikni oshirish, motivatsiya va ta'lim sifatini yaxshilash kabi bir qator imkoniyatlar yaratadi. Ushbu yondashuv ta'lim jarayonini yanada samarali va qiziqarli qiladi, o'qituvchilar va talabalar o'rtasida o'zaro aloqalarni kuchaytiradi.[6] Akmeologik pozitsiya o'qituvchilarning o'z-o'zini rivojlantirish, ijodiy fikrlash va professional o'sishlariga qaratilgan strategiyalarni o'z ichiga oladi. Akmeologik pozitsiya o'qituvchilarning shaxsiy rivojlanishiga e'tibor qaratadi. O'qituvchilar o'z bilim va ko'nikmalarini baholash, o'z-o'zini rivojlantirish va yangi maqsadlar qo'yish orqali kreativ salohiyatlarini oshirishlari mumkin. Akmeologiya ijodiy fikrlashni rivojlantirishga yordam beradi. O'qituvchilar yangi g'oyalar va yechimlarni ishlab chiqish uchun ijodiy yondashuvlarni qo'llashlari kerak. Bu, o'z navbatida, dars jarayonida talabalar bilan ishlashda innovatsion usullarni qo'llash imkonini beradi. Akmeologik pozitsiya o'qituvchilar o'rtasida o'zaro muloqot va hamkorlikni rivojlantirishga yordam beradi. Bu, ijodiy fikrlash va yangi g'oyalarni ishlab chiqishga imkon yaratadi. Guruh ishlari va brainstorming sessiyalari bu

jarayonda muhim ahamiyatga ega. O'qituvchilarning kreativ salohiy atini oshirishda motivatsiya va qiziqish muhim rol o'ynaydi. Akmeologik pozitsiya o'qituvchilarni o'z salohiyatlarini rivojlantirishga undaydi va ularning dars jarayonida talabalar bilan ishlashda yanada samarali bo'lishlariga yordam beradi. O'qituvchilar uchun akmeologik yondashuvlarni o'z ichiga olgan treninglar va seminarlar o'tkazish. Bu tadbirlar o'qituvchilarning kreativ fikrlash va innovatsion yondashuvlarni rivojlantirishga yordam beradi. Tajribali o'qituvchilar tomonidan yangi o'qituvchilarga mentorlik qilish va ularni qo'llab-quvvatlash. Bu jarayon o'qituvchilarning o'z salohiyatlarini rivojlantirishga yordam beradi. O'qituvchilar o'rtasida tajriba almashish va o'zaro fikr almashish orqali ijodiy fikrlashni rivojlantirish. Bu, o'z navbatida, yangi g'oyalarni ishlab chiqishga yordam beradi. O'qituvchilar uchun shaxsiy rivojlanish rejalari tuzish va ularni amalga oshirish. Bu rejalarda o'qituvchilarning maqsadlari, o'z-o'zini baholash va rivojlanish strategiyalari ko'rsatilishi kerak. [5] O'qituvchilarning kreativ salohiyatini oshirishda akmeologik pozitsiya muhim rol o'ynaydi. Bu yondashuv o'qituvchilarning shaxsiy rivojlanishi, ijodiy fikrlash va o'zaro muloqotini rivojlantirishga yordam beradi. Akmeologik pozitsiya orqali o'qituvchilar o'z salohiyatlarini to'liq amalga oshirishlari va ta'lim jarayonida yanada samarali bo'lishlari mumkin. Shunday qilib, akmeologiya o'qituvchilarning professional rivojlanishida muhim ahamiyatga ega bo'lib, ta'lim sifatini oshirishga xizmat qiladi.[3] O'qituvchilarning kreativ salohiyatini rivojlantirish, nafaqat ularning shaxsiy rivojlanishiga, balki ta'lim jarayonining sifatini oshirishga ham xizmat qiladi. Akmeologik pozitsiya o'qituvchilarga o'z bilim va ko'nikmalarini baholash imkoniyatini beradi. Bu jarayon, o'qituvchilarning kuchli va zaif tomonlarini aniqlashga yordam beradi va ularni rivojlantirish uchun zarur bo'lgan yo'nalishlarni belgilaydi. Akmeologiya o'qituvchilarga ijodiy fikrlashni rivojlantirishda yordam beradi. O'qituvchilar yangi g'oyalar va innovatsion yondashuvlarni ishlab chiqish orqali ta'lim jarayonini yanada qiziqarli va samarali qilish imkoniyatiga ega bo'lishadi. Akmeologik pozitsiya o'qituvchilar o'rtasida o'zaro muloqot va hamkorlikni rivojlantirishga yordam beradi. Bu jarayon, o'qituvchilarning tajribalarini almashish va yangi g'oyalarni ishlab chiqish imkoniyatini yaratadi. Akmeologiya o'qituvchilarga o'z o'zini rag'batlantirish va yangi maqsadlar qo'yish imkoniyatini beradi. Bu esa ularning ta'lim jarayoniga bo'lgan qiziqishini oshiradi va kreativ salohiyatlarini rivojlantirishga yordam beradi. Akmeologik pozitsiya o'qituvchilarga innovatsion metodlarni qo'llash imkoniyatini beradi. Bu metodlar, o'qituvchilarning darslarini yanada samarali va qiziqarli qilishga yordam beradi, shuningdek, talabalar bilan ishlashda kreativ yondashuvlarni qo'llash imkonini yaratadi. Akmeologik pozitsiya bo'lajak

o'qituvchilarda kreativ salohiyatni rivojlantirishda muhim rol o'ynaydi. O'z-o'zini baholash, ijodiy fikrlashni rag'batlantirish, o'zaro muloqot va hamkorlikni rivojlantirish, motivatsiya va innovatsion metodlarni qo'llash orqali akmeologiya o'qituvchilarning shaxsiy va professional rivojlanishiga yordam beradi. Natijada, bu jarayon ta'lim sifatini oshirishga va talabalar bilan samarali ishlashga xizmat qiladi. Bo'lajak o'qituvchilar akmeologik yondashuvlarni o'zlashtirish orqali o'z kreativ salohiyatlarini rivojlantirishlari va ta'lim jarayonini yanada samarali qilishlari mumkin. Bo'lajak o'qituvchilarda kreativ salohiyatni rivojlantirish, nafaqat ularning professional faoliyatlari uchun, balki o'qituvchilarning ta'lim jarayonida muvaffaqiyatli bo'lishlari uchun ham muhimdir. Akmeologik pozitsiya orqali o'qituvchilar o'z salohiyatlarini oshirish, o'qituvchilarga ilhom berish va ularning ijodkorligini rivojlantirish imkoniyatiga ega bo'lishadi. Ta'lim tizimida kreativlikni oshirish, kelajak avlodning muvaffaqiyatli va innovatsion fikrlovchi shaxslar bo'lib yetishishiga yordam beradi. XULOSA Ta'lim tizimida kreativ salohiyatni rivojlantirish, zamonaviy o'qituvchilarning eng muhim vazifalaridan biridir. Akmeologiya, shaxsiy va professional rivojlanish nazariyasi sifatida, o'qituvchilarning kreativ salohiyatini oshirishda muhim rol o'ynaydi. Akmeologiya, shaxsiy va professional rivojlanish jarayonlarini o'rganadigan fan sifatida, o'qituvchilarning o'z salohiyatlarini to'liq amalga oshirishlariga yordam beradi. Kreativ salohiyat esa, yangi g'oyalar, yechimlar va innovatsion yondashuvlarni ishlab chiqish qobiliyatidir.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "Raqamli O'zbekiston – 2030" strategiyasi to'g'risidagi farmoni. – Toshkent: Prezident.uz, 2020. – 25 b.
2. G'ulomov S. *Pedagogik texnologiyalar asoslari*. – Toshkent: O'qituvchi, 2019. – 212 b.
3. To'xtayeva M. *Ona tili o'qitish metodikasi*. – Toshkent: Fan va texnologiya, 2021. – 185 b.
4. Qosimova K., Rasulova M. *Zamonaviy ta'lim texnologiyalari va interfaol metodlar*. – Toshkent: TDPU nashriyoti, 2018. – 164 b.
5. O'zbekiston Respublikasi Xalq ta'limi vazirligi. *Umumta'lim maktablarida ona tili fani bo'yicha o'quv dasturi*. – Toshkent, 2022. – 48 b.
7. Мухтарова, Л. А. (2018). Развитие творческого мышления у школьников начальных классов. Гуманитарный трактат, (24), 9-10.
8. Kulmuminov, U., & Mukhtarova, L. (2023). POSSIBILITIES OF CREATIVE THINKING AND ITS MANIFESTATION IN THE EDUCATIONAL PROCESS. Open Access Repository, 4(02), 81-84.

9. Lobar Mukhtarova, & Shahnoza Isakova. (2023). METHODOLOGY OF SPEECH DEVELOPMENT OF VISUALLY IMPAIRED STUDENTS. Academia Repository, 4(10), 360-371. Retrieved from
10. Mukhtarova Lobar Abdimannabovna, & Saidakhmatova Nafisa Soatmurod kizi. (2023). DEVELOPMENT OF READING UNDERSTANDING SKILLS IN PRIMARY SCHOOL STUDENTS. Academia Science Repository, 4(04), 18–22. Retrieved from
11. Daminova Dilbar Melimurodovna, & Mukhtarova Lobar Abdimannabovna. (2023). PEDAGOGICAL OPPORTUNITIES OF FORMING MATHEMATICAL LITERACY SKILLS OF PRIMARY SCHOOL PUPILS. Open Access Repository, 4(3), 971–976.
12. Erkin Babamuratov, Dzhuraeva Ulmashon, & Zhovliev Zhurabek. (2023). METHODS OF IDEOLOGICAL WORK FOR YOUTH WITH IDEOLOGICAL DEPRESSION. World Bulletin of Social Sciences, 27, 136-143.
13. Jorabek Jovliev. (2023). EDUCATION OF PRIMARY CLASS STUDENTS IN THE SPIRIT OF NATIONAL AND GENERAL HUMAN VALUESTECHNOLOGY. Open Access Repository, 10(10), 51–55.
14. Erdanova Zamira Olimovna 2023/10/8 CONDITIONS OF USING AL-HAKIM AL TIRMIZI'S PEDAGOGICAL VIEWS IN THE HIGHER EDUCATION SYSTEM Academia Repository 4,
15. Erdanova Zamira Olimovna 2023/10/8 THE CONTENT AND ESSENCE OF USING AL HAKIM AL-TIRMIZI'S PEDAGOGICAL VIEWS IN THE HIGHER EDUCATION SYSTEM World Bulletin of Social Sciences 27, 18-22
16. Erdanova Zamira 2023/5/30 AL-HAKIM AT-TERMIZIY QARASHLARIDAN OLIY TA'LIMDA FOYDALANISHNING AHAMIYATI Journal of Universal Science Research 1, 5, 1466-1471
17. Nilufar BOYNAZAROVA. (2023). NATURE AND HUMAN HARMONY IN PERSONAL MORAL DEVELOPMENT. World Bulletin of Social Sciences, 27, 6-9. Retrieved from <https://scholarexpress.net/index.php/wbss/article/view/3219>
18. Social Nilufar Boynazarova. (2023). ISSUES OF ENVIRONMENTAL PROTECTION AND FORMATION OF ECOLOGICAL CULTURE OF PRIMARY CLASS STUDENTS. World Bulletin of Sciences, 27, 10-12. <https://scholarexpress.net/index.php/wbss/article/view/3220>
19. Retrieved from .Nilufar Boynazarova. (2023). FORMATION OF ECOLOGICAL CULTURE IN PRIMARY CLASS STUDENTS. Open Access

Repository, 9(10), 99–102. Retrieved from

<https://oarepo.org/index.php/oa/article/view/3553>

20. Boynazarova.N. (2023). BOSHLANG‘ICH SINFLARDA BUGUNGI KUNDA MATEMATIK SAVODXONLIKNI SHAKLLANTIRISH. Interpretation and Researches, 2(1). извлечено от

<https://interpretationandresearches.uz/index.php/iar/article/view/960>